ԱՐՄԱՆԻԱ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱՅԼՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պարսկաստանի համար տարեկան 10 ֆր. և կամ 4 ըբլ. թղթդրմ.
Եւրոպայի և այլ տեղերի համար տարեկան 20 ֆրանգ
Տնօրէնութիւնն ինք կը վճարէ լրագիրը ղրկելու փոստի ծախքը։
Բաժնեգիրները կանխիկ կը վճարուին։ Վեցամսեայ կամ եռամսեայ բաժնորդագրութիւններ ալ կընդունուին, առանց ուրէք յաւելման բաժնեգինին վրայ։ Հատով կը ծախուի ամեն տեղ 20 սանթիմ
Նամակ և ծրար պէտք է ղրկել հեռևեալ հասցէով. M. PORTOUKALIAN, rédacteur du journal *Arménia*. MARSEILLE (France)

Ե ՏԱՐԻ ԹԻՒ 14
1889 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 5
ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 23 (Հ. Տ.)
ՇԱԲԱԹ
Կը հրատարակուի Դշ. և Շբթ. օրեր

ՊԱՏՄԱՆԵՆԵՐ
Խմբագրութիւնը, եթէ հարկ համարի, համառօտելով և կամ մասամբ միայն կը հրատարակէ իրեն ղրկուած գրութիւններն։
Պարտաւոր չէ վերադարձնել չհրատարակուած ձեռագիրներն։
Յանուցմունք կընդունուին հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով։
Յանուցման 1 միջակ գիրը 1 սանդիմ կարժէ. 1 գլխագիրը 2 սանդիմ։

Les annonces, en français et en arménien, sont reçues aux bureaux de la Rédaction (Rue Vacon, 50)

ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

==

ՆՊԱՏԱԿ ԵՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐ

(Շարունակ կանուցագրէն)

«Հայոց Հայրենասիրական Միութեան» նպատակն է աչխատիլ վարչական բարենորոգութիւներ մտցունելու Թիւրքահայաստանի մէջ, Հայ ժողովրդի տեղական պէտքերին համեմատ։ Հայ ժողովրդի ցանկութիւնն է իրաւունք ստանալ ազատօրէն ինքզինք կառավարելու որով միայն պիտի կրնան վերնալ այն հարստահարութիւնները որոնք այսօր Հայաստանի Թշուառութեան և աւերակ դառնալուն պատճառ կը լինին։

«Հայոց Հայրենասիրական Միութիւն»ը իւր նպատակ իրագործելու համար իւր կարողութեան չափով կը գործադրէ ամեն յարմար եղած միջոցներն, ժամանակի պահանջներին համեմատ կաչխատի ներքին այժ գոյացունել Աղգին մէջ իւր ազատութեան համար, հրատարակութիւնները կանէ, դիմումներ կանէ որոց որ պէտք է և նիւթապէս ու բարոյապէս կը քաջալերէ անոնց որոնք անձնուիրութեամբ կաչխատին հայրենիքի ազատութեան գործին։

Միութիւնը կունենայ իրեն բերան եղող լրագիր որ, բացի զանազան լուրեր տալէ իրրեւ լրագիր, կը հաղորդէ ընդհանրութեան ինչ որ Միութիւնը ուղէ հաղորդել, տեղեկութիւններ կուտայ Հայաստանի և տարբնակ Հայերի դրութեան վրայ և կը ծառայէ հայրենասիրական եռանդը արծարծելու Հայերին մէջ։*

Ծանօթ. «Հայոց Հայրենասիրական Միութեան» անդամակցիլ կամ թղթակցիլ ուզողներն պէտք է դիմեն հետեւեալ հասցէին.

M. Portoukalian
(FRANCE) Marseille

* Հայոց Հայրենասիրական Միութիւն»ը կը նպաստէ Ամերիկա լրագրի հրատարակման։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Հարստահարութիւններ ի Թիւրքահայաստան. — Նամակ Աւստրօ-Հունգարիահն (Սուջաւա). — Նամակ Ռումանիահն (Ձուրճիվա). — Նոր Ջուղա. — Շահի էջմիածին ժամանելը. — Հայեր ի Թիւրքիա. — Հայեր Ամերիկա. — Տեղական. — Արտասահմանի լուրեր. — Յանուցմունքներ. — Բանասիրական (Իմ հայրասպան ընկերը).

ՀԱՐՍՏԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Ի ԹԻՒՐՔԱՀԱՅԱՍՏԱՆ

Մարսուանի Գօլէճի աշակերտներէն Տիարպէքիրցի Պրն. Յովսէփ Տարագճեան որ երբեմն վարժապետութիւն ալ արած է Տրապիզոնի մէջ, Ամերիկա երթալու համար Կ. Պոլսէն անցած ժամանակ, Կ. Պոլսի մէջ իր վրայ պտեր են անպլիերէն գրուած մի թուղթ։ Այդ թուղթ թարգմանել տալով, անոր մէջ յայտնուած վիճքը ի չատէ ազատ մտածումներին համար ձերբակալեր են զինք իրրեւ քաղաքական յանցաւոր և կեղրոնական բանտը նետեր են ուր մի քանի ամիս ի վեր տառապելով հիւանդացած է։ Այժմ Պր. Տարագճեան բողոքական Հայերի ազգապետ Աղնուաշուք Պօ-

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ
ԻՄ ՀԱՅՐԱՍՊԱՆ ԸՆԿԵՐԸ

(Կ. Պոլսոյ Հայոց կեանքին առնուած մի իրական վէպ)

ԳՐԵՑ ԱՊԱՂԱՐԻՊ

(Շար. 13րդ բուխն)

Ը

Այն ալեւոտի եղելութենէն անցած էր ճիշդ երկու ամիս։ Գէորգ առաջին անգամ եղեռնական տեսնին առջեւ հարցաքննուեցաւ. ընդհանուր դատախազն էր քրիստոնէից թշնամի թուրք մը, Րիզա պէյ անուն։ Մեր հայազգի առաջնակարգ փաստաբաններէն Մեծ. Գրիգոր էֆէնտի Զօհրապ յանձն առաւ ձրիապէս պաշտպանել Գէորգի դատը և մինչեւ ցայսօր կը մաքառի Գէորգը ազատելու համար։ Խաչիկի արիւնը ոչ ոք կը պահանջէր իւր որդիէն, բայց եղեռնագատ տեսանը ամեն անգամ մահուան կը դատապարտէր յանցաւորը. առաջին անգամ երբ մահուան վճիռը արուեցաւ ամբաստանեալին, նրա պաշտպանը վերաքննիչ տեղին դիմեց։ Այո՛, Գէորգ յանցաւոր է և արժանի է պատժոյ, բայց արժանի

յաճեան էֆէնտիի միջնորդութեամբը փոխադրուած է բանտէն հիւանդանոց։

— Բարերդի Խնձելէրցկ գիւղի հարստահարիչ հռչակաւոր Մէմի օղլու էօմէր աղան որ ամեն տեսակ չարիք կը հասցունէ գիւղի հայ բնակիչներին և կառավարութեան կողմէն անպատիժ մնալով կը քաջալերուի, վերջերս երկու երեք օր իրար վրայ Լուսիկեան Մկրտիչ Քէհեայի մարագին կրակ տալով, ամբողջովին այրած է։ Գիւղացիները իմմովին կերթան քաղաք կը բողոքեն կառավարութեան որ խեղճ գիւղացիներն սնոտի յայտնուելով տանել բերելէն զատ ուրիշ մի բան չտեսը և բողոք տալերնէն 5 օր վերջ Մի.քայէլեան Մկրտիչի մարագն ալ կը վառուի։ Այսպիսի կառավարութիւն եղած տեղ զարմանալի չէ որ այդպիսի հարստահարութիւններ կը լինին, այլ զարմանալին այն կը լինէր որ թիւրք կառավարութիւնն իւր վարմունքով այսպէս բացէ ի բայ մահմետական հարստահարիչները քաջալերած ժամանակ, անոնք ալ իրենց հարստահարութիւնները չչատցունէին Հայերին վրայ։

— Բարերդի Խնձելէրցկ գիւղի հարստահարիչ հռչակաւոր Մէմի օղլու էօմէր աղան որ ամեն տեսակ չարիք կը հասցունէ գիւղի հայ բնակիչներին և կառավարութեան կողմէն անպատիժ մնալով կը քաջալերուի, վերջերս երկու երեք օր իրար վրայ Լուսիկեան Մկրտիչ Քէհեայի մարագին կրակ տալով, ամբողջովին այրած է։ Գիւղացիները իմմովին կերթան քաղաք կը բողոքեն կառավարութեան որ խեղճ գիւղացիներն սնոտի յայտնուելով տանել բերելէն զատ ուրիշ մի բան չտեսը և բողոք տալերնէն 5 օր վերջ Մի.քայէլեան Մկրտիչի մարագն ալ կը վառուի։ Այսպիսի կառավարութիւն եղած տեղ զարմանալի չէ որ այդպիսի հարստահարութիւններ կը լինին, այլ զարմանալին այն կը լինէր որ թիւրք կառավարութիւնն իւր վարմունքով այսպէս բացէ ի բայ մահմետական հարստահարիչները քաջալերած ժամանակ, անոնք ալ իրենց հարստահարութիւնները չչատցունէին Հայերին վրայ։

չէ մահուան, կաղաղակէր Պ. Զօհրապ, փաստեր և օրինագրքէն յօդուածներ ցոյց տալով. բայց պէտք է գիտնալ որ Հայոց համար արդարութիւն և իրաւունք չկայ Տաճկաստանի մէջ. կեանքիս մէջ չտեսայ գոնէ մի անգամ որ Հայ մը խնդութեր դատարանէ մը. միշտ Հայն է պարտականը և միշտ Հայն է արժանի պատժոյ և տուգանաց. մենք ամեն անգամ անարժան ենք արդարութեան վասն զի արդարութիւնը զօրութեան հետ միացած է. այն ազգը և այն մարդը որ զօրաւոր չէ, արդար ալ չէ և ուր որ երթայ, չէ կարող պաշտպանել իւր իրաւունքը։

1883ին Պոլիս կը գտնուէի. յանկարծ միտքս եկաւ իմ անբաղդ ընկերը. չատ փափաք ունէի վերջին անգամ տեսնել զնա միխիթարելու համար. մի քանի բարեկամաց հարցուցի իմանալու համար թէ ո՞ր տեն թոյլտուութիւն կը լինի այդ կարգի բանտարկեալներուն այցելութիւն տալու. տեղեկացայ որ ուրբաթ օրերը միայն կը լինի այդ թոյլտուութիւն։ Հետեւեալ օրը որ ուրբաթ էր, ես գացի կեդրոնական բանտը որ Մէթհէրհանէ կը կոչուի. նախ բանտապետի սենեակը մտայ ուր մէկ հրամանագիր տուին ինձ. մի ուրիշ պաշտօնեայ ոտքէս մինչեւ գլուխ խուզարկեց որ մի՛ գուցէ զէնք,

Բարերդ (Պայպուրթ) կը գտնուի Էրզրումէն Տրապիզոն երթալու ճանապարհին վրայ. իսկ Կոնձիվէրցկ գիւղը Բարերդի արեւելեան հիւսիսային կողմն է, քաղաքէն 6 ժամ չափ հեռի։ Այդ գիւղ լեռնային է, քաղաքողջ օդով և բարեբեր հողով։ Բնակիչների կէսը մահմետական լազեր են և կէսը հայ։ Հայեր կը սիրտնուին հետզհետէ իրենց հողեր թողլով հեռանալ այդ գիւղէ, մահմետականներուն արած հարստահարութիւններուն պատճառով որոց կը քաջալերէ թիւրք կառավարութիւնը։

Ն Ա Մ Ա Կ
ԱՒՍՏՐՕ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱՅԷՆ

Սուչաւա, 26 սեպտ. 1889

Մենք Հայ մարդ որ աղգասիրութեան փոքր կայծ մը պահին և հոգւոյն ներքեւի քունջի մը մէջ վառ պահած ունի, ուրախութիւն մը կըզգայ երբ որեւիցէ յառաջադիմութեան նշոյլ մը տեսնէ աղգին մէջ և կամ բարեգործութեան մը համբաւը լսէ։

Այս դիտումով, աւելորդ չէ հաղորդած Սուչաւա քաղաքի աղգային

նամակ և այդպիսի վտանգաւոր բաներ գտնուին իմ վրայ։ Այս գործողութիւնները վերջանալէ յետոյ, ինձ առաջնորդեց մի ծերունի Թուրք պաշտօնեայ որ Թօմրուք ազասի կը կոչուի. հրամայեց որ եւեւէն երթամ. նա ձեռացը մէջ ունէր բազմաթիւ ծանր երկաթեայ բանալիներ. ես հետեւեցայ նրան. ծերունին ուրախութեամբ կառաջնորդէր ինձ, կարծես թէ ցոյց տալու համար իմ սիրելոյ անյայտ գերեզմանը. մենք մտանք դեռնի խորութեան մէջ. նախ երկաթէ ծանր դուռ մը ճռնչալով բացուեցաւ և ապառաժեայ քարակոփ տասը աստիճան սանդուխներէ դէպի վար իջանք. մի երկաթեայ դուռ եւս բացուեցաւ. երկու վայրկենէն մենք մտանք բանտարկեալի քարեղէն վանդակը. պաշտօնեային ինձ ցոյց տուաւ Գէորգը և հեռացաւ. երկաթեայ դուռը կրկին փակուեցաւ և ես ինձի միայնակ այդ քարեղէն նկուղի մէջ։ Յառաջանալով դէպի բանտարկեալը, տեսայ որ նա փոքրիկ սենեկի մը մէջ յարդեայ անկողնոյ վրայ նստած, ձեռքը ծնօտին դրած կը մտածէր. խեղճը բոլորովին կերպարանափոխուած էր. սաստիկ նիհարցած, մօրուսն երկարցած ու խառն ի խուռն մազերը եռապատիկ հաստացած կեղտէն, նրա վարդագոյն թշերը դեղնած ու թոշնած էին, մարմինը ցնցոտիներու մէջ

ՀԱՅ ՅՈՒՆԱՆ

(Շար. 13ղ թիվն եւ վերջ)

Մինչդեռ այս պէսով ինքզինքս մխիթարելով, ահա՛ վերստին Հ–ին պատիւն էր ինկած ինձմէ «սուտ խօսելու դասեր առնել»։ Ասոնք ինծի համար բոլորովին նոր բաներ էին, ես ալ ինչպէս ամէն նորութեան՝ մեծ հետաքրքրութեամբ կը լսէի զանոնք։ Հ–ի ըսածներուն մէջ ամենէն աւելի ինծի հետաքրքրականը՝ ան էր, որ ինքն ալ ինծի պէս ամէն օր ստիպուած էր սուտ խօսիլ։ Ես ալ ինծի պէս

ՏԱՐՈՆԳ

Ծրագիր ոգեւորական հոգեւոր ժողովոյ Տարոնոյ եւ մասնաւոր կանոնագրութիւն անոր։

Ա. Տարոնոյ հոգեւոր ժողովը կը կազմուի Տարոնոյ թեմին մէջ գտնուող հոգեւորականներէն։

Բ. Ժողովին նպատակն է՝ ա) Ուսումնասիրել եւ լուծել թեմին հոգեւոր եւ նիւթական կարիքները, եւ գ) Ուսումնասիրել եւ լուծել թեմին մէջ գտնուող ուրիշ ամէն հարցեր, որոնք կը վերաբերին թեմին բարեկարգութեան եւ յառաջդիմութեան։

Գ. Ժողովին կը նախագահէ Առաջնորդը, եւ ան կը հրաւիրէ զայն տարին առնուազն երկու անգամ։

Դ. Ժողովին կը մասնակցին Առաջնորդը, Ս. Խաչ վանքի Վանահայրը, Ս. Կարապետ վանքի Վանահայրը, Ս. Կարապետ վանքի Վանահայրը, Ս. Կարապետ

թով վիլհելմ կայսրի քրոջ հետ։ Այդ նիւթեր փարիզ գնուած են բիւ-ժիէրի գործարանէն որ շատ անուա-նի է հրթռոտութեան նիւթեր չինելու մասին։

—Մարսէյլի ջրանցին մաքրուելուն առթով, ջրերի բաշխման սովորա-կան դադարումը պիտի սկսի հոկտ. 21 երկուշաբթի առաւօտ ժամ 6ին և պիտի տեւէ մինչեւ հոկտ. 23 չորք-շաբթի կէս գիշեր։ Այսու ամենայնիւ հոկտ. 22ի առաւօտն ալ ջուր պիտի բաշխուի։

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ

Կ. Պոլսէն կը հեռագրեն որ ալ-մանական դեսպան Պր. ոը Բատովիճ պաշտօնապէս իմացուցեր է Բ. Դրան թէ Ալմանիաի կայսրն ու կայսրուհին Կ. Պոլիս պիտի գան նոյեմբերի 1ին։ Կը կարծուի թէ մէկ շաբաթի չափ կը մնան Կ. Պոլիս։

— Կ. Պոլսէն կը հեռագրեն հոկտ. 3ին հետեւեալը. «Բ. Դուռը կուզէ կանոնաւորել Պուլկարիաի անկանոն դրութիւնը, բայց չհամարձակիր նա-խաձեռնութիւն ունենալ, առանց նախապէս ապահովուելու թէ մեծ պետութիւնները պիտի օգնեն իրեն։»

— Սերպիաի խնամակալներն հե-ռագրով խնդրած են թագաւորահայր Միլանէն որ թոյլատրէ իւր որդուն, Ալէքսանդր թագաւորին, տեսակցիլ իւր մօր Նաթալի թագուհուն հետ։ Միլան դեռ չէ պատասխանած։ Բո-լոր տէրութիւնների դեսպաններն, բացի Ալմանիաի և Թիւրքիաի դես-պաններէն, այցելութեան գնացած են Նաթալի թագուհուն։

Նաթալի թագուհին պատասխա-նած է խնամակալներին թէ ինք չը հաճիր ստորագրել իրեն առաջարկ-ուած պայմանագիրը որով իրմէ պիտի խլուին իւր ունեցած մայրական իրա-ւունքները մանուկ թագաւոր Ալէքսան-դրի վրայ. միանգամայն ըսած է թէ ինք Սերպիա եկած է այնտեղ ծնելու և ոչ թէ հեռանալու մտքով։

—Պուլկար կառավարութիւնը պի-տի առաջարկէ Սոպրանյէին որ ան-ուանի հայրենասէր գործիչ հանգուց-եալ Զախարիա Սթեփանօֆի այրին մինչեւ մահը մի թոշակ տրուի ազ-գէն։ Ֆէրտինանտ Իշխանն ինք յանձն առեր է հանգուցեալ պուլկար հայ-րենասիրի երկու զաւակներն դաստի-արակել տալ իր ծախքով։

— Ֆրանսական նաւատորմը կը գտնուի այժմ Ալէքսանդրիաի առջեւ։ Եգիպտոսի Խըտիվ Թէվֆիք փաշան հոկտ. 2ին փոխադարձ այցելութեան գնացեր է Սեեեզի շոգենաւը, Ֆրանսա-յի ծովապետ Պր. Ալքիէի։ Հետա-եալ օր Խոիվը մի չքեղ ճաշկերոյթ տուեր է ծովապետին։ Ճաշկերոյթին հրաւիրուած էին բարձրաստիճան չատ անձեր որոց մէջ կը գտնուէր նաեւ Օսմանեան պատուիրակ Մուխթար փաշան։

—Պեռերբուրգէն կիմացունէն որ քօլէրան երեւան եկած է Պարսկաս-տանի Բաշտ քաղաքին մէջ։ Ռուս կառավարութիւնն հարկ եղած զգու-շական միջոցներն ձեռք առած է սահմանադլուխներին վրայ։

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

Նոր հրատարակութիւններ

ՀԱՑՈՑ ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Ա ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՐԴԱՊԵՏԱՐԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ

«Հայրենասիրական Միութեան» հրատարակած այս վարդապետարանի մէջ համառօտ կերպով բացատրուած է թէ իւրաքանչիւր հայրենասէր Հայ ինչ իղձեր պէտք է ունենայ և ինչ պարտքեր ունի կատարելու։

Գինն է 20 սանթիմ և կը ծախուի Արմենիաի խմբագրատունը։ Մէկ ան-գամէն 20 օրինակ գնողը կը վճարէ 3 ֆրանգ և 50 սանթիմ միայն, փո-խանակ 4 ֆրանգի։ Փոստի ծախքը կը վճարուի «Հայրենասիրական Միու-թեան» կողմէն։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆ

Է

ԼԻՆԶԻ ՕՐԷՆՔԸ ՏԱՃԿԱՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

(ՊԱՏԿԵՐ ՄՕՏԻԿ ԱՊԱԴԱՅԻՑ)

ԳՐՔԵՑ Մ. Պ.

Այս տետրակի մէջ ցոյց կը տրուի թէ բռնաւորների և ազգամատնիչ Հայերի դատաստանը ի՛նչպէս պէտք է տեղնուի այնպիսի երկիրների մէջ ուր օրինաւոր և արդարադատ կա-ռավարութիւն չկայ։

Մէկ օրինակի գինն է 20 սանթիմ։ 20 օրինակը 3 ֆրանգ և 50 սանթիմ։ Փոստի ծախքը կը վճարուի Արմենիաի խմբագրատունէն։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆ

Ա. ՀԱՅ ԴԻՒՅԱԶՆՈՒՀԻ ՄԸ (սպառած)։

Բ. ՀԱՅ ԳԻՒՂԱՅԻ (սպառած)։

Գ. ՍԱՂՄՈՍ ԻՍՐԱՑԼԻ (Հայաստանի ազատութեան ցանկացող մի Հայի մաղթանքներն և մտածումներն են Սաղմոսի ոճով գրուած)։ 40 սնթմ.։

Դ. ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ՊՈՒԼՂԱՐԻՈՅ ԵՒ ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՊՈՒԼՂԱՐ ԱՊՍՏԱՄԲԱՊԵՏԱՅ (Պուլղար ազգին իբ ազա-տութիւն ձեռք բերելու համար մէկ դարէ ի վեր արած չանքերի խիստ հետաքրքրաշարժ նկարագրութիւնն է։)

1 ֆր. 50 սթմ.

Ե. ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ԹՇՈՒԱՌՆԵՐԸ. — Հայաստանցիներէ Թշուառութեան գլխաւոր պատիրն եղող պան-դխտութիւնը մեր ազգային նոր-ընտիր վիպասանի գրչին նիւթ եղած է ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ԹՇՈՒԱՌՆԵՐԸ անուն վէպին մէջ։ Իրական կեանքէ առ-նուած այդ վէպ որ մաս առ մաս կը հրատարակուէր Արմենիաի մէջ, ա-ռանձին տետրակով ևս հրատարակ-ուած է այժմ և կը ծախուի մեծ. Հեղինակին պարոն Մկրտիչ Թիւթիւն-ճիէֆֆի մօտ, (ինչպէս նաեւ Ար-մենիաի խմբագրատունը)։

1 ֆր. 20 սանթիմ։

Զ. ԴԱՄԱՌ ՔԱԹԻՊԱ—ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ յետ այբուբենը աւարտե-լուն. (Մեծանուն հայ բանաստեղծին վերջերս գրած ազատաշունչ ընտիր ոտանաւորներէն Յը՝ որոնք իւր «Բա-նաստեղծութիւնները»ի հատորիկին մէջ չեն գտնուիր, առանձինն տետ-րակով հրատարակուած են)։ Այս տետրակէ որի չահը բարեգործական մի նպատակի յատկացած է, 50 հա-տը մէկ անգամէն գնողին կը տրուի 50 հատը 2 ֆրանգ 50 սանթիմի, որ ըսել է հատը 5 սանթիմ կամ 10 փա-րա Թրքական։

Հատով կը ծախուի 0.10 սթմ.

Վերոյգրեալ բոլոր գիրքերը կը ծախսուին, փոստի ծախքը Արմենիաի խմբագրատունէն վճարուելով։

ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻ

ՇԻՐՄԻՆ ՊԱՏԿԵՐԸ

Մեր վերջին թագաւոր Լեւոնի չիր-մին պատկերն ունենալու համար շա-տեր կը դիմեն մեզ տակաւին, թէեւ վաղուց արդէն յայտարարած ենք թէ այդ պատկերները սպառուած են։ Արդ կուգանք յայտնել ցանկացողնե-րին թէ Արմենիաի Ա. տարւոյ 79րդ թուէն որ այդ պատկերը կըպարունակէ իւր մէջ և որ այդ պատճառով յատ-կապէս սովորականէն տարբեր գեղե-ցիկ թղթի վրայ տպուած է, մի քա-նի հատ տակաւին մնացած կան խըմ-բագրատունը։ Ցանկացողներին կարող ենք ղրկել անոնցմէ, հատը մէկ ֆը-րանգի, ճանապարհածախքը խմբա-գրատան վրայ։

Այդ թերթի մէջ մանրամասն տե-ղեկութիւններ տրուած են նաեւ Լե-ւոնի գերեզմանին նկատմամբ։ Մեր ընթերցողները կը յիշեն թէ Արմենիա լրագիրն էր որ Ա. տարւոյ 72դ թուոմն (1886 ապրիլ 24) հրաւէր կարդաց փա-րիզաբնակ Հայերին մի ուխտագնա-ցութիւն հաստատել Լեւոն Լուսին-եանի գերեզմանին և այդ առաջարկի համեմատ Ա. հանդիսաւոր ուխտա-գնացութիւնն եղաւ 1886 մայիս 18ին, ինչպէս որ մինչեւ այժմ կը կատարուի ամեն տարի։ Արդ, Արմենիաի վերո-յիշեալ թուէն մէջ, բացի այլ հետա-քրքրական գրուածներէ, կայ նաեւ փարիզէն մի թղթակցութիւն որ սըր-տայոյզ և գեղեցիկ ոճով կը նկարա-գրէ այդ առաջին ուխտագնացութիւն և հետաքրքրական տեղեկութիւններ կուտայ ՄԷՆ-ՏՐՆԻի այն չիրմի վրայ ուր հանգչած է մեր տարաբաղդ վերջին թագաւոր, Լեւոն Լուսինեան։

ՀԱՑ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԿԵՐԸ

1878ին Պէռլինի գնացած հայ պատ-ուիրակութեան պատկերը՝ գեղեցիկ թղթի վրայ առնուած և պատուի-րակներուն անուններն հայերէն և ֆը-րանսերէն տառերով միանգամայն տը-պագրուած, կը ծախուի Արմենիաի խմբագրատունը։ Գինն է 1 ֆրանգ, փոստի ծախքն խմբագրատունէն վը-ճարուելով։

ԿԻՒԼԻՒԶԱՐԻ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԸ

Մուչէն Կ. Պոլիս գալով Մուսա պէյի դէմ դատ բացող հռչակաւոր ազգկան Կիւլիւզարի լուսանկար պատ-կերը, քապինեի մեծութեամբ, ծա-խու կը գտնուի Արմենիաի խմբագրա-տան մէջ։ Այդ պատկերները երկու տեսակ են. մէկին վրայ ներկայաց-ուած է Կիւլիւզար առանձին, էր-զրումի անգլիական հիւպատոսէն ի-րեն նուիրուած խաչը վզէն կախած. իսկ միւս տեսակին վրայ միանգամայն նկարուած են Կիւլիւզար, իւր մայր, իւր հօրեղբայր քահանան և Կիւլիւ-զարի մօտ նստած է մի փոքրիկ տղայ որ Մուսային սպանուած ծակօրի 8 տարեկան Միսակ անուն որդին է։

Այդ երկու տեսակ պատկերները եւս միեւնոյն գինն ունին. այսինքն կը ծախուի հատը 1 ֆրանգ Մարսէյլի մէջ. իսկ Մարսէյլէ դուրս կը ղրկուի հատը 1 ֆր. և 10 սանթիմ բայ պա-հարանի մէջ դրուելով. իսկ պահա-րանի մէջ իբր նամակ փակելով կը ղըր-կուի 1 ֆր և 50 սնթմ.։ Այդ պատ-կերների վաճառումէն եղած արդիւն-ըը յատկացած է մի բարեգործական նպատակ։

Ինչպէս ամեն լրագիրներ, Արմենիան ալ կընդունի ծանուցումներ հրատարա-կելու համար. անոնք որ պէտք կունե-նան Արմենիաի միջոցով մեզի դիմումա-նել կամ մի բան յայտարարել, պատրաստ ենք ընդունիլ իրենց ծանուցումներ ըստ լրագրական սովորութեան։ Ծանուցում-ների գիներն նշանակուած են Արմենիաի ճակատը, տառի վրայ հաշուելով. 1 եր-կտղի (գլխագիր) համար 2 սանթիմ և 1 բոլորգրի համար 1 սանթիմ։ 3 ան-գամ դրուելիք ծանուցումի գինն վրայ 0/0ին 10 զեղչ կը լինի. 10 և աւելի ան-գամներ դրուելիք ծանուցումի գինն վը-րայ 0/0ին 30 զեղչ։ Սակարկութիւն չըն-դունուիր։

ՏՆՕՐԷՆ—ԽՄԲԱԳԻՐ
Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆ
Le Gérant : FÉLIX ENFFANTIN.

ՄԱՐՍԷՑԼ
Հայերէն տպարան Մ. Փորթուգալեանի
Marseille. — Imprimerie du Midi, M. SCHICKLER rue Vacon 50.